

Παράδοξον

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

Εύρισκόμην ἐν Βομβάῃ. Ἡμέραν τινὰ περιηρόμην τὴν μέλαιναν πόλιν συνοδευόμενος ὑπὸ τινος δοβατζῆ. Ὁ δοβατζῆς εἶνε ὑπερέτης χρησιμεύων ὡς ὀδηγὸς εἰς τοὺς ξένους, ὡς διερμηνεὺς ἢ καὶ ἐπιμελητής. Ὁ συνοδεύων ἐμὲ ἦτο ἐκ τῶν ὠραίων ἐκείνων ἰνδικῶν τύπων, οἵτινες ἔχουσι μορφήν Ἀδώνιδος ἐξ ἐβένου. Ἀφοῦ δὲ μὲ περιήγαγεν εἰς διάφορα ἀξιοθέατα μέρη, μὲ ὠδήγησε τελευταῖον εἰς συνοικίαν κατοικουμένην ὑπὸ ἐμπήρων.

Ἐν τῇ συνοικίᾳ ταύτῃ δὲν ἐκίνησαν τὴν περιέργειάν μου τόσον οὔτε τὰ ὠραῖα λεπτοεργήματα ἐξ ἰνδικοῦ ξύλου, οὔτε οἱ χρυσόπλεκτοι ζωστήρες τῆς Κασμίρης, ὅσον πτωχοὶ ἄνθρωποι δίδοντες ἐλεημοσύνην εἰς τὰς ἀγρίας περιστεράς. Τὰ ὠραῖα πτηνὰ προσίπταντο ἐκ τῆς κορυφῆς τῶν ὑψηλῶν πύργων, ἐκ τῆς στέγης τῶν οἰκιῶν καὶ ἐκ τῶν παρακειμένων ἀγρῶν, ἵνα φάγωσι τοὺς κόκκους τοῦ ὀρυζίου, κεγχηρίου καὶ ἀραβοσίτου, τὰ ὅποια τοῖς ἔρριπτεν ἡ ἐλεημοσύνη τῶν κατοίκων. Ἠθέλησα νὰ μετάρχω καὶ ἐγὼ τοῦ φιланθρωπικοῦ τούτου ἔργου, καὶ ἠγόρασα ποσότητα τινὰ κόκκων, τοὺς ὁποίους ὁ ἴδιος διένειμα εἰς τὰ πτηνά. Τὴν ἐλεήμονα δὲ ταύτην πράξιν ἐξετέλεσα μετ' εὐχαριστήσεως καὶ συμπαιθείας, ἀναπολῶν κατὰ νοῦν ὅσα εἶχον κάμει θύματα καὶ ὅσας εἶχον προξενήσει θλίψεις εἰς τοὺς κατοίκους ἐκείνους τῶν ἀέρων κατὰ τὰς κυνηγετικὰς ἐκδρομάς μου. Ὅταν τὰ πτηνὰ χορτασθέντα ἀπέπτησαν, ὁ δοβατζῆς μου ἦλθε πρὸς ἐμὲ καὶ μοὶ εἶπε:

— Οἱ Εὐρωπαῖοι δὲν δεικνύονται εὐσπλαγχοὶ πρὸς τοὺς περωτοὺς ἀδελφούς μας καὶ τὰ ἄλλα ζωντανὰ ὄντα· μήπως σεῖς εἰσθε ἄλλης θρησκείας, καὶ διὰ τοῦτο παραδέχεσθε τὰς συνθηεῖας μας;

— Εἰς τὴν πατρίδα μου, ἀπεκρίθη, ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι πιστεύοντες ὅτι οφείλομεν νὰ συντελῶμεν εἰς τὴν εὐδαιμονίαν ὅλων τῶν περὶ ἡμᾶς ὄντων· τὴν γνώμην δὲ αὐτῶν συμμερίζομαι καὶ ἐγὼ.

— Τότε ἐλάτε μαζί μου, εἶπεν ὁ Ἰνδὸς, καὶ ἡ καρδία σας θὰ χαρῆ χαρὰν μεγάλην.

Ἐβαδίσαμεν ἐπὶ μακρὸν διερχόμενοι ὁδοὺς στενάς καὶ σκολιάς, καὶ τέλος ἐφθάσαμεν ἔμπροσθεν μεγάλου οἰκοδομήματος, οὔτινος ἦτο κλειστή ἡ ἐξωτερικὴ θύρα. Ἐκρουσεν αὐτὴν ἐπανειλημμένως ὁ δοβατζῆς, καὶ ἄνθρωπός τις ἦλθε νὰ μᾶς ἀνοίξῃ· εἶχε δ' οὗτος ὠχρὰν τὴν ὄψιν καὶ περιβάλλετο ἱμάτιον λευκόν, ὑπερκατερχόμενον μέχρι τῆς κοιλίας, ἀνεδιπλοῦτο καὶ διήρχετο ὑπὲρ τοὺς ὤμους καὶ ἐκάλυπτε τὰ νῶτά του· ἡ κόμη τοῦ ἦτο ἀναδεδεμένη ἄνω τῆς κεφαλῆς, ἀπὸ

δὲ τῶν ὠτίων αὐτοῦ ἦσαν ἐξηρητημένοι δακτύλιοι μικροί. Τὸ παράδοξον τοῦτο πρόσωπον ὠδήγησεν ἡμᾶς ἐντὸς αὐλῆς εὐρυτάτης, ἣν περιέθεον στεγάσματα, ὑπὸ τὰ ὅποια εἶδομεν ὅλα τὰ ζῶα τῆς φύσεως ἄδοντα, κραυγάζοντα, ὠρυόμενα, μηκόμενα, χρεμετίζοντα· κύνας, πιθήκους, βόας, ἵππους, ἐλέφαντας, ψιττακοὺς, κύκνους, καμήλους. Μετὰ τὴν αὐλὴν ταύτην ὑπῆρχον δύο ἄλλαι ὁμοίαι, κατοικούμεναι καὶ αὗται ὑπὸ τετραπόδων καὶ πτηνῶν. Παρατηρήσας μετὰ προσοχῆς τοὺς κατοίκους τῆς παραδόξου ἐκείνης κοινότητος, εἶδον ὅτι οἱ πλείστοι ἦσαν γέροντες ἐξησθενημένοι ἐκ τῆς ἡλικίας, ἢ μικροὶ τὴν ἡλικίαν φιλάσθενοι, ἢ ἀσθενεῖς κάττιχοι ἐκ τῶν πόων. Ὑπῆρχον δὲ καὶ τινες νέοι εὐεκτοῦντες, ὧν ἡ εὐρωστία καὶ ἡ ζωρότης τῶν κινήσεων ἀπέτελουν καταφανῆ ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἰσχύτητα καὶ τὴν ἀπάθειαν τῶν συντρόφων των.

Ὁ δοβατζῆς ἐπλησίασε πρὸς με καὶ μοὶ εἶπεν·

— Εὐρίσκεσθε ἐδῶ ἐντὸς φιланθρωπικοῦ Καταστήματος· ὅλα τὰ ὄντα ταῦτα ἦσαν ὀφρανα, γεγηρακότα ἢ ἀσθενῆ. Εὐσπλαγχοὶ ἄνθρωποι περιέρχονται τὰς πόλεις καὶ τοὺς ἀγροὺς συλλέγοντες τὰ πάσχοντα ζῶα καὶ τὰ ἐγκαταλείμμενα. Ὁ βοὺς ὅστις καθ' ὄλην τὴν ζωὴν ἠροτρίωσε γενναίως τὴν γῆν, λαμβάνει ἐνταῦθα τὴν ἀμοιβὴν τῶν κόπων του, διερχόμενος ἐν εἰρήνῃ τὰς ὑπολοιποὺς ἡμέρας του· ὁ πιστὸς κύων, ὃν ἀδυνατεῖ ὁ κύριός του νὰ διαθρέψῃ, εὐρίσκει ἐνταῦθα τὴν τροφήν ἣν τῷ ὤφειλεν· ὁ ἄνθρωπος ὃν ἠγάπησε καὶ μετ' οὐ συνέζησεν· ὁ ὄνος εἰσερχόμενος εἰς τὸν περιβολὸν τοῦτον δὲν φέρει πλέον φορτίον, καὶ λαμβάνει καθ' ἑκάστην τὴν δροσερωτέραν καὶ παχυτέραν χλόην. Βοηθοῦμεν τοὺς πενομένους, ἀνακουφίζομεν τοὺς πάσχοντας, τιμῶμεν τοὺς γεγηρακότας, ἀνταμειβόμεν τοὺς κοπιάσαντας, ἵνα καὶ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ἀποδοθῇ ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ ὅ,τι παρέχομεν νῦν εἰς τοὺς ἀλλοιους. Τίς ἤξεύρει ἔάν δὲν εἶνε φίλος τις ἡ συγγενῆς μου ὁ βοὺς ἐκεῖνος, ὅστις μὲ παρατηρεῖ διὰ τῶν ἡμέρων καὶ νοημόνων ὀφθαλμῶν του;

Ἐμεινα ἐπὶ μακρὸν ἐν τῷ ἀσύλῳ ἐκείνῳ, ἐν τῷ νοσοκομείῳ, ὅπερ εἶχεν ἰδρύσει ἡ τρυφερωτέρα εὐσέβεια, ἣν δύναται νὰ αἰσθανθῇ καρδία ἀνθρώπου. Τὰ πάντα ἦσαν ἐν ἐξαιρέτῳ τάξει, ἡ τροφή καθαρὰ καὶ ἀφθονος· πληρεστάτη δ' ἀρμονία ἐπεκράτει μεταξύ τῶν πολυαριθμῶν συνοικίων, ἐκ δὲ τοῦ παραδείγματος ἐκείνου συνεπέρανα ὅτι τὰ ζῶα καὶ οὐχὶ οἱ ἄνθρωποι ἦσαν πλασμένα ἵνα ζῶσιν ἐν κοινωνίᾳ.

Ἐνῶ δὲ περιειργαζόμην μετ' ἐνδιαφέροντος ἕκαστον κάτοικον τοῦ παραδόξου οἴκου, καταφθάνει χωρικός σύρων ὄπισθεν αὐτοῦ ὄνον διὰ σχοινίου. Ὁ χωρικός ἦτο ἀνὴρ νέος, μικρόσω-

μος, ὠχρός, ἰσχνός, ἀλλὰ φυσιογνωμίας γλυκυτάτης· ἰσχνός δὲ καὶ ἀσθενικός ἦτο καὶ ὁ ὄνος ὁ σύντροφός του, καὶ ἠγαλοῦθει τὸν κύριόν του, μετὰ κόπου βαδίζων καὶ περιφέρων δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ ἐκπληκτὰ βλέμματα. Ὁ χωρικός διελέχθη ἐπὶ τινὰς στιγμὰς μετὰ τοῦ φύλακος, μεθ' ὃ διηυθύνθησαν καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὴν τρίτην αὐλὴν, ὅπου ὁ ὄνος προσεδέθη ἔμπροσθεν φάτνης πλήρους χόρτου καὶ ἀχύρου. Ὅτε δ' ἔμελλε νὰ ἀποχωρισθῇ τοῦ συντρόφου του ὁ χωρικός ἀπέτεινε πρὸς αὐτὸν τὸν λόγον :

«Εἰς ἡμᾶς ἡ φάτνη εἶνε κενή, ὁ χόρτος τοῦ ἀγροῦ μας ἐξηντλήθη, καὶ καθ' ἑκάστην ἐξησθένεις ὡς ἐγὼ, χωρὶς νὰ ἔχωμεν ἐλπίδα νὰ βελτιωθῇ ἡ τύχη μας. Μείνε ἐδῶ, καὶ ὅταν ἔλθουν ἡμέραι καλλίτεραι, θὰ ἔλθω νὰ σὲ πάρω. Ἡ ἐπιστροφή σου θὰ εἶνε ἐορτὴ διὰ τὴν πτωχὴν οἰκογένειάν μου· τὰ παιδιὰ θὰ ἔλθουν νὰ σὲ περιμένουν εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ἀγροῦ, ὁ μικρότερος θὰ ἀναβῇ εἰς τὰ νῶτά σου, καὶ θὰ ἐξαναρχίσωμεν τὴν ἐργατικὴν ζωὴν μας».

Ὁ ὄνος τὸν ἠκούσθη σοβαρὸς, τὸν παρηκολούθησεν ἀναχωροῦντα διὰ τοῦ βλέμματός· ἐκεῖνος δὲ ἀπομακρυνόμενος ἐστρέφετο σχεδὸν κατὰ πᾶν βῆμα. Ὅτε δ' ἐγένετο ἀφαντος, ὁ ὄνος ἔμεινε ἐπὶ τινὰς στιγμὰς σύννοος, μεθ' ὃ ἐτράπη πρὸς τὸν ἔμπροσθεν αὐτοῦ χόρτον, οὐτινος εἶχε μεγάλην ἀνάγκην.

Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πληθυσμοῦ ἐκείνου μυρίαῖ ἰδέαι κατελάμβανον τὸ πνεῦμά του. Αἱ πανθειστικαὶ δοξασαὶ τῶν ἀγαθῶν Ἰνδῶν μοὶ ἐνεπαύουν παράδοξον ἐντύπωσιν. Διὰ μίαν στιγμὴν ἐστάθη ἔμπροσθεν πτηνοτροφείου πλήρους πτηνῶν, καὶ ἠρώτων κατ' ἑμαυτὸν ἐὰν ὑπὸ τὰ λαμπρὰ ἐκεῖνα χρώματα δὲν ὑπῆρχέ τις ὃν νὰ εἶχα ποτὲ ἀγαπήσει· ἠρώτων ἐὰν αἱ φωναὶ αἱ ἐκφεύγουσαι τῶν μουσικῶν ἐκείνων λαρυγγῶν δὲν ἴσαν προσαγορεύσεις ἀποτεινομένη εἰς τὰς ἀναμνήσεις μου. Ἐνῶ δ' ἐρρέμβάζον οὕτω, ἠσθάνθη βαραῖάν τινα χεῖρα ἐπιβαλλομένην ἐπὶ τοῦ ὤμου μου, καὶ ταύτοχρόνως ἄλλην χεῖρα συλλαμβάνουσάν με ἐκ τοῦ λαιμοῦ, καὶ βιαίως τινάσσουσάν με. Στρέψας τὴν κεφαλὴν εἶδον παρ' ἐμὲ μορφήν μαύρην καὶ χλευαστικὴν, ἥτις μὲ ἔσκωπτε κακεντρέχως μειδιῶσα ἦτο πίθηκος πλήρης βώμης, ὑγείας καὶ πονηρίας.

— Αὐτὸς ἐδῶ ὁ κατεργάρας οὔτε ἀσθενὴς εἶνε οὔτε γέρον· διατί τὸν ἔχετε ἐδῶ; εἶπον πρὸς τὸν Ἰνδόν.

— Τὸν ἔχομεν δι' ὃν λόγον καὶ τοὺς ἄλλους, ἀπεκρίθη, τὸν ἔχομεν διὰτι ζῆ. Ὅσοι ὑπῆρξαν εἰς τὴν ζωὴν των ἰσχυροὶ ἢ σοφοὶ, ὑπέλαβε μετὰ στιγμὴν σιωπῆς, μεταμορφοῦνται μετὰ θάνατον εἰς ὄντα πολὺ πρὸς ἡμᾶς ὁμοιάζοντα· αὐτὸς, εἶνε ἴσως κανεὶς ἐκ τῶν ἡγεμό-

νων, οἵτινες ἐβασίλευσαν εἰς τὸν τόπον τοῦτον· καὶ προσέκλινε μετὰ σεβασμοῦ.

Δοξασαὶ, πεπλανημένοι βεβαίως, κατέστησαν τοὺς ἀγαθοὺς ἐκείνους Ἰνδοὺς φιλανθρωποτέρους παντὸς ἄλλου λαοῦ τῆς γῆς. Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Εὐρώπῃ εὐτυχῶς ἡ τῶν ἀγαθῶν τοῦ βίου ἀπόλαυσις καὶ ἡ λογικὴ ἐξημέρωσαν ἐντελῶς τὰ ἦθη μας, καὶ οὕτως εὐρίσκονται νόμοι προστατεύοντες τὰ ζῶα κατὰ τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς σκληρότητος. δ.—

Η ΥΓΙΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΦΥΤΑ.

[Ἐκ τῶν τοῦ Ἰταλοῦ καθηγητοῦ τῆς υγιεινῆς Αἰγνο].

Ἐπιστεύετο μέχρι τοῦδε, ὅτι ὁ ἀήρ τῶν δασῶν ἦν παντὸς ἄλλου συμφορώτερος τῇ υγιείᾳ, καὶ ὅτι τὰ φυτὰ, τὰ διὰ τὰς αἰθούσας, ἐκαθάριζον τὸν ἀέρα αὐτῶν· ἀλλ' αἱ δοξασαὶ αὐταὶ εἰσὶ κατὰ μέγα μέρος ἐσφαλμένοι, καθόσον νεώτατα πειράματα ἐπὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ὀζωνίου κ' ἐπὶ τῆς ἐπιδράσεως αὐτοῦ ἐπὶ τῆς υγιείας ἠγαγον εἰς συμπεράσματα ἀρνητικὰ μᾶλλον. Εὐρέθη ὄντως, ὅτι εἰς δασώδεις χώρας ὑπάρχει τόσον ὀζώνιον ὅσον καὶ ἐν ἐρήμῳ ἢ ἐν πελάγει, καὶ ὅτι ἐν γένει ἐλάχιστον ὑπάρχει ἐν τῷ ἀέρι. Οὐχ ἦττον ἢ μικρὰ αὕτη ποσότης ἐξασκεῖ ἐπὶ τῆς ἀτμοσφαιρας εὐεργετικὴν ἐπιρροήν, καθόσον τὸ ὀζώνιον κέκτηται τὴν ιδιότητα νὰ ἐνοῦται μετὰ τῶν ἐν ταύτῃ ὀργανικῶν οὐσιῶν, καὶ νὰ ὀξειδοῖ αὐτάς, αἵτινες ἄλλως θὰ διετηροῦντο ἀναλλοίωτοι. Ἄνευ τοῦ ὀζωνίου ὁ ἀήρ θὰ ἦτο πλήρης παντοειδῶν ἀκαθυμιάσεων καὶ μικροτάτων μορίων οὐσιῶν ὀργανικῶν, ἐπιβλαβῶν τῇ υγιείᾳ· ἀλλ' ἡ ποσότης αὐτοῦ εἶνε τόσῳ μικρὰ, ὥστε ἀφανίζεται πρὶν φθάσῃ μέχρι τῶν ἡμετέρων κατοικιῶν, καὶ διὰ τοῦτο, ἂν κηδόμεθα τῆς υγιείας ἡμῶν, ὀφείλομεν νὰ τηρῶμεν ἐν αὐταῖς μεγάλην καθαριότητα καὶ ἔλευθεραν τοῦ ἀέρος κυκλοφορίαν, μὴ πειθόμενοι ὅτι φυτάρια, ἔστω καὶ πλατύφυλλα, ἰσχύουσιν ὅπως βελτιωθῇ ὁ ἀήρ τῶν δωμάτων ἡμῶν.

Ἐν τούτοις δὲν δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν, ὅτι τὰ φυτὰ κέκτηνται ποιάν τινα ὑγιεινὴν ἀρετὴν, εἰ καὶ αὕτη διαφέρει λίαν τῆς ἀποδιδόμενης αὐτοῖς. Ὁ φυτικὸς κόσμος, τὰ δένδρα μετὰ τῶν πλατυφύλλων κλώνων των, τὰ ποικιλόχροα ἄνθη ἀφ' ὧν ἀναδίδονται γλυκεῖαι εὐωδίαί, εὐφραίνουσι τὴν ψυχὴν καὶ τὰς αἰσθήσεις, καὶ δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν τὴν ἐπίδρασιν ἣν ἀσκούσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, πρὸς ὃ ὁ τοῦ ἀνθρώπου βίος τόσῳ στενῶς συνδέεται, οὐδὲ ἐκείνην ἣν ὑπ' ἄλλην τινα ἔποψιν ἐξασκούσιν ἐπὶ τοῦ ἀέρος, διὰ τῆς σκιάς δηλ. ἣν τὰ δάση παρέχουσι κατὰ τὸ θέρος, καὶ τῆς ἐλαττώσεως τῆς κόνεως καὶ τοῦ ἀνέμου. Οἱ ἰα-